

หลักเกณฑ์ในการสร้างภาพประกอบหนังสือแบบเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

(Principles of Textbook Illustration for the Upper Secondary Level)

โดย

นางสาว ศิริบุษ ภาสุรภัทร ค.บ.

002092

วิทยานิพนธ์

เป็นส่วนประกอบการศึกษาคำระเบียบปริญญามหาบัณฑิต

ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

พ.ศ. 2513

22127604

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
ประกอบการศึกษาตามระเบียบปรัญญูกฎหมายบัณฑิต

ดร. ชัยสิทธิ์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ Dr. Jim O'Neil ประธานกรรมการ

Dr. [Signature] กรรมการ

Dr. [Signature] กรรมการ

Dr. [Signature] กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย อาจารย์ สุรินทร์ ปัทมาคม

วันที่...!...เดือน...พ...ค...พ.ศ.2513

เรื่อง : หลักเกณฑ์ในการสร้างภาพประกอบหนังสือแบบเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย
ผู้วิจัย : นางสาว พิรณัฐ ภาสุรภัทร
แผนกวิชา : โสตทัศนศึกษา
วัน เดือน ปี : 24 เมษายน 2513

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ในการสร้างภาพประกอบหนังสือแบบเรียนสำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 เป็นแบบทดสอบที่ใช้หา
คุณลักษณะของภาพที่นักเรียนเลือกโดยสร้างภาพขึ้นตามหลักเกณฑ์ 4 แบบ ได้แก่ ภาพวาด
ขาวดำ ภาพวาดสี ภาพถ่ายภาพขาวดำ ภาพถ่ายสี รวมทั้งหมด 12 ชุด ประเภทที่ 2 เป็น
แบบทดสอบที่ใช้ภาพจากหนังสือแบบเรียน 12 ภาพ ให้นักเรียนเลือกเปรียบเทียบกับ
ประเภทที่ 1 แบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทนี้ นำมาใช้กับประชากรเพศชายและหญิง 200
คน จากโรงเรียนต่อไปนี้ คือ โรงเรียนสหศึกษารัฐบาล โรงเรียนสหศึกษาราชบุรี
โรงเรียนรัฐบาลชายหญิง โรงเรียนราชบุรีชายหญิง นำข้อมูลที่ได้นี้มาคิดเป็นจำนวน
ร้อยละ และหาค่า ไค-สแควร์

ผลการวิจัย

ประเภทที่ 1 เพื่อวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์ในการสร้างภาพประกอบหนังสือแบบ
เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ ได้ผลดังต่อไปนี้

1. ความสนใจเกี่ยวกับลักษณะของภาพ ปรากฏผลจากการเลือกว่านักเรียน
ชอบภาพวาดเหมือนของจริง (True - to-life drawing) มากกว่าภาพถ่าย
(Photograph) เพราะภาพวาดเน้นรายละเอียดชัดเจนได้ดีกว่าภาพถ่าย

2. ความสนใจเกี่ยวกับสื่อที่ประกอบภาพ ปรากฏผลจากการเลือกให้นักเรียน
ชอบภาพหลายสีตามธรรมชาติมากกว่าภาพสีขาวดำ เพราะสีช่วยทำให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น

3. ความสนใจเกี่ยวกับสื่อที่สัมพันธ์กับลักษณะภาพ ปรากฏผลจากการเลือกให้นักเรียน
ชอบภาพวาดเหมือนของจริงที่มีสีตามธรรมชาติมากที่สุด

ประเภทที่ 2 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเลือกภาพจากหนังสือแบบเรียนกับ
ภาพที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์ ปรากฏผลจากการเลือกว่า นักเรียนชอบภาพที่สร้างขึ้นตามหลัก-
เกณฑ์มากกว่าภาพที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน

จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าหนังสือแบบเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังต้องได้รับการ
ปรับปรุงแก้ไขอีกหลายประการ เป็นต้นว่า ในเรื่องความถูกต้องขององค์ลักษณะของภาพสีของภาพ
โดยเฉพาะภาพสีมีความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ควรจะได้มีการวิจัยเพิ่มเติมและแก้ไข
ให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้

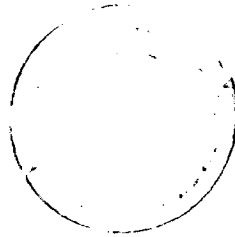
Thesis Title : Principles of Textbook Illustration for the
Upper Secondary Level.

Name : Miss Peeranuj Pasurapatra

Department : Audio-Visual Communication

Date : 24 April 1970

ABSTRACT

Statement of the Problem:

An attempt to study the principles of textbook illustration for the upper secondary level.

Procedure:

The test for this study is divided into 2 categories. Category one, the test for finding the characteristics of the illustrations selected by the students. The test consisted of 4 types of pictures; they were black and white true-to life drawings, coloured true to-life drawings, black and white photographs, and color photographs. All included 12 sets. Category two, the test consisted of 12 illustrations from textbooks, using for comparative study the test for category one. The two tests were used with 100 boys and girls from public union schools, private union schools, and public and private boys and girls schools. Analyzing the data into percentage and chi-square test.

Major Findings:

Category one, finding the principles of textbook illustration for the upper secondary level, the results were as follows:

1. Boys and girls were interested in the true-to life drawings more than in photographs.
2. Boys and girls preferred colors to black and white (bright colors).
3. Boys and girls were most interested in colored true-to life drawings.

Category two, in analyzing the results of the selected illustrations from textbook and the illustrations in category one, the results were that boys and girls preferred the illustrations in category one more than the illustrations in the textbook.

The conclusion is that modern textbooks should improve both the color and characteristics of the illustrations. Especially, color pictures are necessary for learning; further research should be done to develop better illustrations than are being used at the present time.

กิติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือตลอดจนการตรวจแก้ไข
 ขอบกพร่องอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุม-
 การวิจัย นอกจากนี้ อาจารย์ สິงห์โต ปุกหุต และ อาจารย์ ไชแสง ศุขวัฒน์ ได้ให้คำ
 ปรึกษาแนะนำด้วยดีเสมอมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

และขอความให้ความร่วมมือช่วยเหลือจากผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
 ทานบุญรังค์การโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย และอาจารย์ใหญ่จากโรงเรียนสมาคมโรงเรียน
 ราษฎร์ โรงเรียนวัดบวรนิเวศ โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม และโรงเรียนสตรีประเทือง-
 วิทย์ ตลอดจนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนดังกล่าว ที่ให้ความสะดวก ทำการ
 ทดสอบและรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และทางบัณฑิตวิทยาลัยได้ช่วยเหลือให้ทุนอุดหนุนการวิจัย
 จำนวน 800 บาท จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมาไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พินุช ภาสุรภัทร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
รายการตาราง.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
จุดมุ่งสนใจในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้.....	1
ความมุ่งหมายทั่วไป.....	4
ความมุ่งหมายเฉพาะ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินงานการวิจัย.....	6
ความจำกัดของการวิจัย.....	7
การวิจัยและการค้นคว้าอันที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้.....	8
2 การค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 วิธีดำเนินงานและรวบรวมข้อมูล.....	50
4 การเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 ผลของการวิจัย.....	96
6 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ.....	100
ภาคผนวก.....	103
บรรณานุกรม.....	133

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	การเลือกลักษณะภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทขาวดำ) ของนักเรียนหญิง.....	61
2	เปรียบเทียบการเลือกภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทขาวดำ) ของนักเรียนชาย-หญิง โดยการหาค่า χ^2	62
3	การเลือกลักษณะภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทสี) ของนักเรียนชายหญิง.....	63
4.	เปรียบเทียบการเลือกลักษณะภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทสี) ของนักเรียนชายหญิง โดยการหาค่า χ^2	65
5	การเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพวาด) ของนักเรียนชายหญิง.....	66
6	เปรียบเทียบการเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพวาด) ของนักเรียนชายหญิง โดยการหาค่า χ^2	68
7	การเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพถ่าย) ของนักเรียนชายหญิง.....	69
8	เปรียบเทียบการเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพถ่าย) ของนักเรียนชายหญิง โดยการหาค่า χ^2	71
9.	การเลือกลักษณะภาพที่สัมพันธ์กับสีของภาพชุดที่ 1-12 ของนักเรียนชายหญิง... ..	72
10	เปรียบเทียบการเลือกลักษณะภาพที่สัมพันธ์กับสีของภาพชุดที่ 1-12 ของนักเรียนชายหญิงโดยการหาค่า χ^2	74
11	เปรียบเทียบการเลือกภาพในประเภทที่ 1 กับภาพในหนังสือแบบเรียนของนักเรียนชายหญิง.....	75
12	เปรียบเทียบการเลือกภาพในประเภทที่ 1 กับภาพในหนังสือแบบเรียนของชายและหญิง โดยหาค่า χ^2	77
13	การเลือกลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพขาวดำ) แยกตามเพศ.	78

รายการตารางประกอบ(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	เปรียบเทียบการเลือกลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทข่าวคำ) ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยการหาค่า χ^2	80
15	การเลือกลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพสี) แยกตามเพศ.	81
16	เปรียบเทียบการเลือกลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพสี) ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยการหาค่า χ^2	83
17	การเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพขาว) แยกตามนักเรียนเพศชายและหญิง	84
18	เปรียบเทียบการเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 ระหว่างนักเรียนชายและหญิง โดยการหาค่า χ^2	85
19	การเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพดำ) แยกตามเพศ).....	87
20	เปรียบเทียบการเลือกสีให้สัมพันธ์กับลักษณะภาพของภาพชุดที่ 1-12 (ประเภทภาพดำ) ระหว่างนักเรียนชายและหญิง โดยการหาค่า χ^2	89
21	การเลือกลักษณะภาพที่สัมพันธ์กับสีของภาพชุดที่ 1-12 แยกตามเพศ	90
22	เปรียบเทียบการเลือกภาพที่สัมพันธ์กับสีของภาพชุดที่ 1-12 ระหว่างนักเรียนชายและหญิง โดยการหาค่า χ^2	92
23	เปรียบเทียบการเลือกภาพในประเภทที่เก็บภาพในหนังสือแบบเรียนของนักเรียนแยกตามเพศ	93
24	เปรียบเทียบการเลือกภาพในประเภทที่ 1 กับภาพในหนังสือแบบเรียนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยการหาค่า χ^2	95